

22.1.1993

post 22.1.

W. Lehto

Valtiosihteeri
Eino Keinänen

Lähetän käyttöäsi muistion, joka koskee
säästöpankkiliiketoiminnan siirtämistä
toisille pankeille.

Muistio on laadittu sisäistä käyttöä varten.

Terveisin

Taisto Joensuu

19.1.1993

**SÄÄSTÖPANKKILIIKETOIMINNAN SIIRTÄMINEN
TOISILLE PANKEILLE****LUOTTAMUKSELLINEN**

Säästöpankkitoiminnan tukemiseen on sitoutunut tällä hetkellä Valtion vakuusrahaston ja Suomen Pankin varoja yhteensä yli 30 miljardia markkaa. On ilmeistä, että säästöpankkikriisin hoitamiseen tarvitaan vielä merkittävästi julkisia varoja.

Tehdyillä tukipäätöksillä on vältetty säästöpankkitoiminnan selvitystila ja saatu korjatuksi akuutti vakavaraisuuskriisi toistaiseksi. Annetulla tuella on kuitenkin ollut vain vähäinen toimintakustannuksia alentava ja pankkitoiminnan kustannusrakennetta tervehdyttävä vaikutus. Toisaalta tuella ei ole kyetty luomaan edellytyksiä itsenäisen säästöpankkitoiminnan jatkamiselle. On ilmeistä, että tuesta voidaan saada takaisin vain vähäinen osa.

Mittava tuki yhteen pankkiryhmään on vääristänyt olennaisesti kilpailuolosuhteita. Vaikka säästöpankkien saaman tuen ehtoihin ilmeisesti on liittynyt vääristävää kilpailua koskevia rajoitteita, ne eivät ole eliminoineet epätervettä kilpailua.

Kilpailuolosuhteet vääristyisivät entisestään, jos julkisen tuen avulla säästöpankkitoiminta yhdistettäisiin johonkin toiseen tukea tarvitsevaan pankkikonsemiin. Syntyisi suuri ja markkina-asemaltaan johtava, mutta julkiseen tukeen nojautuva pankkikokonaisuus. Kun tällaisen pankkikonsemin hinnoittelulle ja toiminnalle olisi mahdoton löytää kilpailupohjaista kustannusvastaavuutta, ajaisi se ajan mittaan koko pankkisektorin julkisen tuen piiriin.

Säästöpankkiliiketoimintojen siirtäminen

Koska säästöpankkitoiminta vaatii mittavia yhteiskunnan panostuksia, tulisi tuen olennaisesti vähentää pankkitoiminnan kokonaiskapasiteettia ja sitä kautta alentaa alan kustannuksia. Tässä suhteessa parhain tulos saavutettaisiin siirtämällä terve säästöpankkien liiketoiminta muiden pankkien hoidettavaksi. Valtion sitoutuvan tuen määrän ja sen takaisin saamisen osalta se olisi myös hyvä ratkaisu.

Siirron käytännön toteuttaminen voisi tapahtua Valtion vakuusrahaston johdolla, ohjauksessa ja valvonnassa.

Peruslinjauksena olisi, että säästöpankkien ja SKOP:n terve liiketoiminta siirrettäisiin VVR:n kanssa sovittavalla tavalla vastaanottaviin pankkeihin. Kilpailullisesti neutraali lähtökohta liiketoiminnan siirroille olisi vähittäispankkitoiminnan eli talletusten markkinaosuudet. Pääsääntöisesti jakaminen voisi tapahtua konttoreittain VVR:n ohjauksena.

Normaaliehtoiset ja normaaleilla vakuuksilla olevat luotot ja pankkitalletukset siirrettäisiin asiakaskokonaisuuksina vastaanottaville pankeille. Asiakkaiden luottoehtoihin siirrolla ei olisi vaikutusta. Velka- ja muu asiakassuhde jatkuisi vastaanottavissa pankeissa. Samalla turvattaisiin asiakassuhteen häiriötön jatkuvuus. Järjestämättömät luotot ja sitoumukset jäisivät kuitenkin luovuttavalle pankille.

Luotot siirrettäisiin pääsääntöisesti kurssiin 100 ja pankkitakaukset ilman kauppahintaa. Luottojen siirtoon liittyisi ennakoimattomien riskien osalta takaisinsiirto-oikeus tietyn ajan kuluessa taikka erikseen sovittava VVR:n vastuu luottotappioriskeistä.

Säästöpankki lopettaisi talletushankinnan ja muun pankkipalvelun sovittavan ajan kuluessa. Säästöpankin konttori sopisi asiakkaiden kanssa talletusten ja asiain siirtämisestä vastaanottavaan pankkiin. Asiakkaalla olisi kuitenkin vapaa oikeus pankin valintaan tiliensä osalta. Säästöpankin konttorin jatkamisesta sovittaisiin tarpeen mukaan tapauskohtaisesti.

Vastaanottavalle pankkiryhmälle mahdollisesti syntyvän rahoitusvajauksen tasaamiseksi tulisi voida sopia järjestelystä Suomen Pankin kanssa. Järjestely olisi määräaikainen ja korkotaso vastaisi siirtyvän luottokannan keskiporkkoa.

Vastaanottavien pankkien vakavaraisuusvaatimuksen hoitamiseksi VVR antaisi tarvittavan pääomatuen, jonka tulisi olla korotonta määräajan, esimerkiksi 4-5 vuotta. Sen jälkeen korkoehto olisi samanlainen kuin valtion pääomatuessa kuitenkin niin, että osake- ja osuuspääomalla olisi parempi oikeus osinkoon tai korkoon kuin pääomasijoituksella. Osuuspankkiryhmä kohdentaisi pääomatuen kuten tapahtui valtion pääomasijoituksen osalta. Lähtökohtana olisi, että tämä pääomatuki maksetaan takaisin.

Säästöpankkihenkilöstöä siirtyisi vastaanottaviin pankkeihin työ määrän siirron mukaisessa suhteessa. Yleisenä lähtökohtana olisi yksi työsuhde noin 300 siirtyvää aktiivista asiakasta kohti. Tämä merkitsisi noin 4 000 tointa. Siirtymävaiheessa tarvittaisiin lisäksi 2 000 - 3 000 määräaikaista tointa.

Säästöpankin kiinteistöjen ja irtaimiston ostamisesta sovittaisiin tarpeen mukaan erikseen paikallisesti.

Kun säästöpankit ovat lopettaneet talletuspankkitoiminnan, ne luopuisivat myös talletuspankkistatuksesta, jolloin poistuisi lakisääteinen vakavaraisuusvaatimus. SKOP:n osalta voitaisiin menetellä samalla tavalla sikäli kuin pankin kansainväliset sitoumukset sen mahdollistavat. Tämän jälkeen säästöpankkiyksiköt voitaisiin sulauttaa yhdeksi yhteisöksi ja näin muodostunut yhteisö hoitaisi ja realisoisi sinne jääneet asiakassuhteet ja sitoumukset, sekä muun omaisuuden ja maksaisi velvoitteet.

Sen jälkeen kun säästöpankkien toiminta talletuspankkina on päätynyt, olisi säästöpankkien vakavaraisuuden turvaamiseksi annettu pääomatuki kohdennettavissa vastaanottaville pankeille.

Välivaiheessa valtio ilmoittaisi vastaavansa tallettajien saatavista ja ulkomaisista velvoitteista, mikäli tällainen toimenpide olisi välttämätön.